Petrus <Lombardus>; Henricus <de Gorichem> [Comm.]: Sententiarum libri IV (cum conclusionibus Henrici de Gorichem et problematibus S. Thomae articulisque Parisiensibus)

[Freiburg i. Br.: Kilian Fischer], [ca. 1492] Seite 121

Iſta eſt diſtinctio·xlv·huius primi libri· In qua magiſter poſtq̈ egit de ſcia dei ⁊ de eius potentia. incipit agere de ei⁹ volũtate. Et circa hoc tria facit. Nam primo oñdit quid ſit voluntas dei. Secundo quid poſſit. Tertio quot modis accipit̃. Primũ facit a principio diſtinctionis vſq3 ibi. His itaq3 ſumme. Scdm ab inde vſq3 ibi. Hic nõ eſt ꝑtermittendũ. Tertiũ vſq3 ad finẽ diſtinctionis. Et tñ in generali. In ſpeciali ſnĩa mgr̃i ſtat in tribus ꝓpoſitionibus. quaꝝ prima eſt hec. Quis volũtas dei ſit idem ꝙ deus vel diuina eſſentia. nõ tñ eſt illa que ſibi. i. volũtati ſubdit̃. Hanc ꝓbans mgr̃ ꝓponit ꝙ volũtas ſit idem ꝙ diuina eſſentia realiter, ⁊ differens ab ipſa ſolum rõne ſicut ⁊ ſcientia ꝓpter quã diuerſitatem aliqua attribuunt̃ volũtati dei que nõ attribuunt̃ eſſentie. vñ dicit̃. deus vult oĩa. non tñ põt dici. deus eſt omnia nõ obſtante idemptitate volũtatis ⁊ eſſentie. Secũda ꝓpoſitio eſt hec. Nõ eſt querẽda cauſa voluntatis diuine cũ ipſa ſit cauſa oĩm que producunt̃ in tp̃e. Hanc ꝓbans mgr̃ dicit ꝙ volũtatis dei cauſa querẽda nõ eſt. q2 ſic ipſa nõ eſſet cauſa prima ⁊ haberet aliq̈d maius ſe. qḋ eſt falſum. ſed ipſa eſt cauſa vniuerſalis oĩm nõ ſolum que fiunt ſm curſum nature ſed etiã mirabiliter. Tertia ꝓpoſitio eſt hec. Quis voluntas dei bñ placiti in ſe ſit niſi tñ vna. tñ voluntas ſigni ꝑ quinq3 ſigna diſtinguit̃. Hanc mgr̃ ꝓbans dicit ꝙ volũtas dei multipliciť nominat̃. Aliqñ accipit̃ ꝓprie ſm ꝙ eſt ipſa diuina eẽntia. Aliqñ vero accipit̃ ꝓ p̃cepto. pro ꝓhibitione. ꝯſilio. permiſſione ⁊ opatione volũtatis diuine: que oĩa dicuntur volũtates dei. ideo q2 ſunt ſigna voluntatis dei. non aũt ſunt ita ſigna ꝙ deus velit hmõi oĩa fieri. ſ3 q2 ad modũ voluntatis ſe hñt. Et ſubdit ꝙ prima voluntas dr̃ voluntas bñplaciti. Alie volũtates dicũtur voluntates ſigni. Et differunt in hoc. q2 voluntas bñplaciti eſt eťna. relique ṽo ſunt tp̃ales. Et voluntas bñplaciti ſemꝑ implet̃. Alie vero nõ. Et tñ de ſententia hui⁹ diſtinctionis in ſpeciali.

¶ Illi ſententie qua dictum eſt dei voluntatem nõ poſſe caſſari que ipſe eſt· quedam videntur obuiare· a

DI· XLVI

Hic oritur queſtio· dictũ eſt em̃ in ſupioribus et auctibus cõmunitũ ꝙ voluntas dei que ipſe eſt· vocat̃q3 bñplacitum eius caſſari nõ põt· q2 illa volũtate fecit quecunq3 voluit in celo ⁊ in terra· Cui teſte aplo nihil reſiſtit· Querit̃ ḡ quõ accipiendũ ſit qḋ aplus de dño ait· Qui vult oĩs hoies ſaluos fieri· Cũ em̃ nõ omnes ſalui fiant· ſed damnent̃· videt̃ vtiq3 nõ fieri qḋ de⁹ vult fieri· humana· ſ· volũtate impediẽte volũtatez dei· Dñs q3 in euãgelio impiam ciuitatẽ cõpellãs· Quotiẽs inq̈t volui ꝯgregare filios tuos ſicut gallina cõgregat pullos ſuos ſub alis ⁊ noluiſti· Ita hec dicunt̃ tanq̃3 dei volũtas ſupata ſit hominũ voluntate· ⁊ infirmiſſimis nolendo impedientib⁹· nõ potuerit facere potentiſſim⁹ qḋ volebat· Ubi eſt ḡ illa oĩpotentia· qua ĩ celo ⁊ in ťra ſm ꝓphetam· oĩa quecunq3 voluit fecit ⁊ quõ volũtati ei⁹ ſm apłm nihil reſiſtit· ſi colligere filioſ hieruſalem voluit ⁊ nõ fecit· Hec em̃ p̃dictis plurimum obuiare vident̃·

¶ Solutio quõ intelligenduz ſit illud volui ꝯgregare ⁊ noluiſti· b

Sed audiamus ſo-

lutionem· ac p̃mũ quõ accipiendum ſit illud qḋ dñs ait: videamuſ· Nõ em̃ ex eo ſenſu illḋ dictũ eſt· vt ait Augſ· in ench· p̃dictã qõnem ſoluẽs· q̃ſi dñs voluerit ꝯgregare filios hieruſalẽ· ⁊ nõ ſit factũ qḋ voluit· q2 ipſa noluerit· ſ3 poti⁹ ipſa q̈dẽ filios ſuos ab ipſo colligi voluit· q̄ tñ nolẽte filios ei⁹ collegit: ip̃e oĩs q̈s voluit· q2 in celo ⁊ in ťra nõ quedã voluit ⁊ fecit· q̄dam ṽo voluit ⁊ nõ fecit· ſ3 oĩa q̄cunq3 voluit fecit· vt ſit ſenſus· Quotiens volui ꝯgregare filios tuos ⁊ noluiſti· i· quotq̈t congregaui mea volũtate ſꝑ efficaci· te nolẽte feci· Ecce in euidẽti poſitũ eſt ꝙ illa dñi verba ſuperioribus nõ repugnant· Augſ. in ench.

¶ Quõ intelligenduz ſit illud· qui vult oẽs homines ſaluos fieri· c

Nũc videre reſtat

quõ etiam p̃miſſa ṽba apli p̃dict͡ nõ ꝯtradicant· q̄ de deo loquẽs ait· vult oẽs hoies ſaluos fieri· Quoꝝ occaſione ṽboꝝ multi a veritate deuiauerũt dicẽtes deũ multa velle fieri que nõ fiũt· S3 nõ eſt intelligendũ ea rõne illud eſſe dictũ q̃ſi de⁹ vellet aliq̈s ſaluari ⁊ nõ ſaluent̃· Quis em̃ tã impie deſipiat· vt dicat deũ malas hoĩm voluntates q̃s voluerit ⁊ qñ voluerit ⁊ vbi voluerit in bonũ non poſſe ꝯuertere· Nõ eſt vtiq3 veruz qḋ in pſ· dicit̃· Quecũq3 voluit fecit· ſi aliqua voluit ⁊ nõ fecit· ⁊ qḋ ẽ indign⁹ ideo nõ fecit· qm̃ ne fieret qḋ volebat oĩpotens· volũtas homĩs impediuit· Ideoq3 cũ audim⁹ ⁊ in ſacris lr̃is legim⁹ ꝙ velit oẽs hoĩes ſaluos fieri· non tñ ideo debem⁹ oĩpotẽtiſſime dei voluntati aliq̈d derogare· ſ3 ita intelligere qḋ ſcriptum ẽ· Uult oẽs hoĩes ſaluos fieri· tanq̃3 diceretur nullũ hoiez fieri ſaluũ niſi quẽ ſaluũ fieri ip̃e voluerit· nõ ꝙ nullus ſit hoĩm niſi quẽ ſaluũ fieri velit· ſed ꝙ null⁹ fiat ſalu⁹· niſi quẽ velit ſaluari· ⁊ iõ rogãdus ẽ vt velit· q2 neceſſe eſt fieri ſi voluerit: Nõ eſt em̃ credẽdus oĩpotẽs aliq̈d voluiſſe fieri qḋ factũ nõ ſit· Sic etiaz intelligit̃ illud: Illuminat oẽm hoĩem veniẽtem in hũc mundũ· nõ q2 nullus hoĩm eſt q̈ nõ illuminet̃· ſed q2 niſi ab ipſo null⁹ illuminat̃· Põt ⁊ alio mõ illud intelligi· duz tñ credere nõ cogamur oĩpotentẽ aliq̈d fieri volu

Quõ intelligit̃ illḋ. Illuminat omnẽ hominem venientem ⁊c̃.

i

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-333/0121
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG